

FAKTA OM FN:S KONVENTION OM FÖRBUD MOT KÄRNVAPEN OCH STATSPARTSMÖTEN

Den 3 – 7 mars 2025 möts statsparterna till FN:s konvention om förbud mot kärnvapen på FN:s högkvarter i New York. Staterna kommer att följa upp arbetet med konventionen och de beslut som antogs vid det första och andra statspartsmötet 2022 respektive 2023. Sverige, som deltog som observatör vid det första statspartsmötet har meddelat att de i likhet med det andra mötet, inte tänker delta som observatör vid konventionens kommande möte i mars.

FN:s konvention om förbud mot kärnvapen är en inkluderande arena där såväl röster från unga som de som drabbats av kärnvapen, både från de nyblivna nobelpristagarna Nihon Hidankyo och andra överlevare från Hiroshima och Nagasaki samt även från provsprängningar världen över, stått i centrum. På statspartsmötena har staterna lyssnat till berättelser om människors erfarenheter, forskning, och civilsamhällets expertis och så kommer även göras under det tredje statspartsmötet.

På det tredje statspartsmötet kommer parterna bland annat att diskutera och överväga konventionens status och funktion. Under de tidigare statspartsmötena bildades arbetsgrupper för att fördjupa arbetet för nedrustning och konventionen på olika sätt, bland annat finns det en arbetsgrupp om verifikation, en vetenskaplig rådgivande grupp, en arbetsgrupp om stöd till offer, miljösanering och internationellt samarbete med flera. Under det andra statspartsmötet bildades det även en arbetsgrupp för att titta djupare på säkerhetsproblemen med kärnvapen för att ”bättre främja och artikulera de legitima säkerhetsproblem, hot- och riskuppfattningar som finns inskrivna i fördraget och som är en följd av förekomsten av kärnvapen och konceptet kärnvapenavskräckning;”. Arbetsgruppen ska även undersöka vidare ”Att utmana det säkerhetsparadigm som bygger på kärnvapenavskräckning genom att lyfta fram och främja nya vetenskapliga bevis för de humanitära konsekvenserna och riskerna med kärnvapen och ställa dessa mot de risker och antaganden som är inneboende i kärnvapenavskräckning”. Alla arbetsgrupper kommer att lämna rapporter till det tredje statspartsmötet.

OBSERVATÖRER

På tidigare statspartsmöten har flera Natostater har deltagit, Belgien, Nederländerna, Norge och Tyskland, samt andra intressanta stater såsom Australien, Brasilien, Egypten och Schweiz. I år kommer, vad vi vet hittills, Schweiz och Norge att delta.

Att observera möten är ett viktigt sätt för icke-statsparter att få mer insyn i konventionen och dess arbete. Det är ett sätt för icke-statsparter att fortfarande vara del av diskussionen om kärnvapenedrustning där den förs, samt ett värdefullt sätt för icke-statsparterna att visa öppenhet och bygga broar.

OM KONVENTIONEN

FN:s konvention om förbud mot kärnvapen (på engelska TPNW, Treaty on the Prohibition of Nuclear Weapons) antogs på FN:s högkvarter i New York den 7 juli 2017. Konventionen trädde ikraft den 22 januari 2021 och i dagsläget (februari 2025) har 73 stater ratificerat konventionen och 94 stater har signerat den.

FN:s kärnvapenkonvention är ett omfattande avtal som förbjuder alla former av kärnvapenaktiviteter. Det innebär ett förbud mot att utveckla, testa, producera, skaffa, inneha, lagra, använda eller hota med att använda kärnvapen, eller stödja andra länders kärnvapenprogram. Förbudet är förankrat i och stärker internationell humanitär rätt och ska ses som en pusselbit i den globala nedrustningsarkitekturen.

Konventionen förstärker och implementerar andra avtal, så som icke-spridningsavtalet (Non-proliferation Treaty, NPT) och det fullständiga provstoppsavtalet (CTBT). I samband med att flera stater har anslutit sig till kärnvapenkonventionen har de också anslutit till provstoppsavtalet samt slutit överenskommelser om tilläggsprotokoll till IAEA.

FÖRSTA STATSPARTSMÖTET

Konventionens första statspartsmöte ägde rum i Wien 21–23 juni 2022. På mötet antogs både en handlingsplan och en politisk deklaration. Statsparterna lade genom dessa dokument grunden för det fortsatta arbetet med att implementera konventionen. På agendan inför första mötet fanns flera centrala delar, däribland artikel 6 om stöd till offer för kärnvapen och sanering av skadad miljö. Kärnvapenförbudet är det enda i sitt slag i att ge stöd till kärnvapnens offer och behovet av att återställa skadad miljö.

NÅGRA AV DE VIKTIGASTE RESULTATEN:

- Enades om åtgärder för att skapa ett ramverk för implementering och undersöka hur en fond för att hjälpa människor och platser som drabbats av kärnvapen kan utformas.
- En deadline på 10 år fastställdes för kärnvapenstater som ansluter till konventionen att nedrusta sina kärnvapenarsenaler.
- Det slogs fast att kärnvapenförbudet kompletterar och ska samarbeta med redan existerande kärnvapenavtal, såsom icke-spridningsavtalet och provstoppsavtalet.

Sverige deltog som observatör på det första statspartsmötet tillsammans med flera likasinnade stater, inklusive medlemmar i Nato: Australien, Belgien, Brasilien, Finland, Nederländerna, Norge, Schweiz och Tyskland.

Norge uttryckte på det första statspartsmötet att de ”vill ha en konstruktiv dialog mellan alla stater för att driva kärnvapenedrustningen framåt och för att förebygga polarisering inom detta område, även om vi har valt olika vägar och verktyg för att nå noll.” Tyskland likaså: ”I dessa tider, är öppensinnad dialog och en ärlig debatt än mer viktig: för att översätta gemensamma intentioner till nya framsteg. Det är därför vi är här.”

ANDRA STATSPARTSMÖTET

Konventionens andra statspartsmöte ägde rum 27 november - 1 december 2023 på FN:s högkvarter i New York. Stater, forskare, organisationer och hundratals människor från hela världen samlades för att diskutera, debattera och framlägga nya initiativ för framsteg för en värld utan kärnvapen.

Cirka 90 stater deltog, majoriteten är statsparter till avtalet. På detta möte deltog tre Natostater: Belgien, Norge och Tyskland, samt andra stater såsom Australien, Brasilien, Egypten och Schweiz samt cirka 700 deltagare från civilsamhället.

NÅGRA AV DE VIKTIGASTE RESULTATEN

- Konstaterade att kärnvapenavskräckningen är en orsak till global instabilitet och osäkerhet och en arbetsgrupp inom ämnet bildades.
- Ny forskning presenterades som bland annat innebär en större förståelse för kaskadeffekterna vid en kärnvapendetonation samt att det finns sätt att omvandla anläggningar till civilt bruk; och det finns sätt att utveckla processer för vapenkontroll, såsom vapenräkning och autentisering av stridsvapen.
- Berörda samhällen sattes i fokus och det beslutades om att inrätta en internationell förvaltningsfond under artiklarna 6 och 7 i avtalet.

SVENSKA LÄKARE MOT KÄRNVAPEN

Telefon: +46 (0)8 400 20 483

E-post: info@slmk.org

Adress: Norrtullsgatan 45, SE-113 45 Stockholm, Sweden

Webb: slmk.org

Ge en gåva: bankgiro 901-0901, Swish 123 901 0901